

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/63/2015
Identifikačné číslo spisu: 7014200835
Dátum vydania rozhodnutia: 14.12.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:7014200835.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Ľubici Filovej v právnej veci navrhovateľa: O.V., bytom Z. XXX, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8 - 10, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 24. marca 2015 č. k. 2Sd/48/2014-41, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 24. marca 2015 č. k. 2Sd/48/2014-41 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1.

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom zo dňa 24. marca 2015 č. k. 2Sd/48/2014-41 potvrdil rozhodnutie odporkyne zo 16. júna 2014 č. XXX XXX XXXX X-I., rozhodnutie zo 16. júna 2014 č. XXX XXX XXXX-II. v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo 17. septembra 2014. O trovách konania rozhodol podľa § 250q ods. 1 a § 250l ods. 2 OSP tak, že náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že rozhodnutím zo 16. júna 2014 č. XXX XXX XXXX X-I. odporkyňa rozhodla o zvýšení čiastočného invalidného dôchodku od 31. decembra 2007, tri roky spätne odo dňa zistenia, dôvodiac tým, že sa dávka priznala v nižšej sume ako patrila. Suma čiastočného invalidného dôchodku bola určená v sume 4.032 Sk podľa § 37 ods. 1 písm. a/ a § 95 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.") a podľa § 112 ods. 1 a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z. z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení") s tým, že zvýšený čiastočný invalidný dôchodok sa podľa § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení považuje za invalidný dôchodok. Odporkyňa tak rozhodla v súlade s právnym názorom vysloveným v rozsudku Najvyššieho súdu SR z

26. marca 2014 sp. zn. 9So/21/2013. Suma čiastočného invalidného dôchodku bola určená po dodatočnom zhodnotení preukázanej doby zamestnania od 4. februára 1968 do 31. decembra 1968, od 25. októbra 1969 do 12. januára 1971 a doby zamestnania a hrubého zárobku od 2. mája 1993 do 10. mája 1993 a po správnom zhodnotení náhradných dôb v roku 1995.

Rozhodnutím zo 16. júna 2014 č. XXX XXX XXXX-II. v spojení so zmenovým rozhodnutím zo 17. septembra 2004 odporkyňa znížila navrhovateľovi starobný dôchodok na sumu 357,- eur mesačne od 14. októbra 2011. Suma starobného dôchodku sa znovu určila po správnom zhodnotení sumy vymeriavacieho základu za obdobie od 1. januára 2005 do 31. júla 2007, za obdobie povinného dôchodkového poistenia poberateľa invalidného dôchodku, z ktorého Sociálna poisťovňa platila poistné na starobné poistenie a po správnom určení priemerného osobného mzdového bodu.

Súd prvého stupňa mal v konaní o opravnom prostriedku navrhovateľa proti preskúvaným rozhodnutiu z vykonaného dokazovania za preukázané, že po zrušení rozsudku sp. zn. 9So/21/2013 Najvyšším súdom Slovenskej republiky priemerný mesačný zárobok bol odporkyňou určený po započítaní dodatočne preukázanej doby zamestnania od 4. februára 1968 do 31. decembra 1968 a od 25. októbra 1969 do 12. januára 1971 z obdobia zamestnania, ktoré bolo pre navrhovateľa najvýhodnejšie - za roky 1990-1995. Dodatočným započítaním preukázanej doby sa zmenila suma pôvodne vypočítaného priemerného mesačného zárobku zo sumy 3.021,- Sk na 3.144,- Sk a odporkyňa preto vo veci zvýšenia čiastočného invalidného dôchodku postupovala podľa § 112 ods. 1 zákona o sociálnom poistení tak, že zvýšila sumu čiastočného invalidného dôchodku a to tri roky späť od 31.12.2007 na sumu 4.032,- Sk mesačne.

Preskúvaným rozhodnutím zo 16. júna 2014 č. XXX XXX XXXX-II. v spojení so zmenovým rozhodnutím zo 17. septembra 2014 odporkyňa rozhodla podľa § 112 ods. 3 zákona o sociálnom poistení o znížení starobného dôchodku na sumu 357,- eur mesačne (od 14. októbra 2011 poznámka odvolacieho súdu). Vychádzajúc z ustanovení § 65 ods. 1-9 zákona o sociálnom poistení, ktoré upravuje podmienky nároku na starobný dôchodok a § 79a zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého sa suma starobného dôchodku a predčasného starobného dôchodku poistenca, ktorý poberá alebo poberal invalidný dôchodok, nesmie určiť z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu, než z ktorého sa určila suma invalidného dôchodku. Krajský súd dospel k záveru, že dôvodom pre zníženie sumy starobného dôchodku bola tá skutočnosť, že priemerný osobný mzdový bod navrhovateľa bol pôvodne nesprávne určený v hodnote 0,8865 namiesto správne určenej výšky 0,7892. Priemerný osobný mzdový bod bol znížený z dôvodu správneho zhodnotenia vymeriavacieho základu od 6. júna 2005 do 31. decembra 2005, od 1. januára 2006 do 31. decembra 2006 a od 1. januára 2007 do 31. decembra 2007. Z odôvodnenia rozsudku ďalej vyplýva, že k zmene sumy vymeriavacieho základu z ktorého bolo zaplatené poistné na starobné poistenie došlo preto, lebo sa znovu určila suma čiastočného invalidného dôchodku. Po tomto zhodnotení vymeriavacích základov bol priemerný osobný mzdový bod 0,7070 po zvýšení o 20% - 07656. Pre výpočet starobného dôchodku odporkyňa použila priemerný osobný mzdový bod v súlade s §79a zákona o sociálnom poistení v hodnote 0,7892, ktorý je pre neho výhodnejší.

S námietkami navrhovateľa, že mu nebola započítaná suma 177,- Sk do sumy čiastočného invalidného dôchodku podľa zákona č. 154/1997 Z. z. a o zvýšení čiastočného invalidného dôchodku o 2% sa krajský súd nezaoberal, pretože tieto skutočnosti neboli predmetom rozhodovania odporkyňou v preskúvaných rozhodnutiach.

2.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie namietajúc jeho nezákonnosť. Žiadal, aby odvolací súd potvrdil vecne správne a spravodlivé rozhodnutie z 1. februára 2011 o priznaní starobného dôchodku v sume 400,90 eur mesačne a zrušil zavádzajúce rozhodnutie zo 16. júna 2014 č. XXX XXX XXXX 0-II. v spojení so zmenovým rozhodnutím zo 17. septembra 2014 a taktiež rozsudok krajského súdu z 24. marca 2015.

Uviedol, že starobný dôchodok bol vypočítaný aj k 31. decembru 2010 podľa invalidného dôchodku zo 17. apríla 1997, nakoľko bol priemerný osobný mzdový bod po zákonnej úprave 0,8865 podľa § 79a zákona o sociálnom poistení, pretože tento je vyšší a pre neho výhodnejší. Po dlhoročnom urovaní žiadal, aby mu boli dopočítané odpracované roky, ktoré neboli zohľadnené pri výpočte invalidného dôchodku, konkrétne 2 roky a 47 dní. Už pri prvom priznaní invalidného dôchodku z decembra 1976 v roku 1977 žiadal o započítanie týchto rokov, čím by mal invalidný dôchodok navýšený o 2% za uvedené obdobie. Takýmto postupom by mu boli navýšené aj percentá na výpočet invalidného dôchodku a ten by bol oproti vymeranému dôchodku vyšší. Podstatný pokles priemerného osobného mzdového bodu pre výpočet starobného dôchodku výmenou roku 1989 kde bol POMB výhodnejší rok 1993 kde bol PMOB 0,3514 vznikol podstatný pokles POMB pre výpočet. Tvrdil, že takýto postup sa podľa § 79a zákona o sociálnom poistení zakazuje. Touto zmenou sa mu znížila suma starobného dôchodku o 50,- eur mesačne. Invalidný dôchodok bol doplatný spätne za tri roky v sume 97 eur. Žiadal odvolaniu vyhovieť.

3.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť z dôvodov uvedených v preskúmaných rozhodnutiach. Zdôraznila, že pre výpočet starobného dôchodku bolo použité ustanovenie § 79a zákona o sociálnom poistení a použil sa osobný mzdový bod 0,7892 z ktorého bol vypočítaný invalidný dôchodok navrhovateľa, pretože je vyšší ako priemerný osobný mzdový bod určený podľa § 63 zákona o sociálnom poistení, to je 0,7656.

4.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech.

Podľa § 491 ods. 1, 2 zák. č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 492 ods. 1, 2 zák. č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. Odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne vo veci 1./ zvýšenia sumy čiastočného invalidného dôchodku od 31. decembra 2007 a 2./ zníženia sumy starobného dôchodku od 14. októbra 2011.

Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľovi bol rozhodnutím č. XXX XXX XXXX z 10. apríla 1997 priznaný čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. Invalidný dôchodok bol vymeraný z III. pracovnej kategórie a bol vypočítaný z priemerného mesačného zárobku za roky 1995, 1992, 1991, 1990 a 1989. Celková započítaná doba zamestnania bola 42 rokov a pre výšku dôchodku bolo rozhodných 39 rokov v III. pracovnej kategórii.

Získaním 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia a dosiahnutím dôchodkového veku t.j. dovŕšením 62 rokov veku dňa 13. decembra 2010 bol podľa § 65 a § 82 zákona o sociálnom poistení priznaný od 31. decembra 2010 starobný dôchodok v sume 393,80 eur mesačne. Tak, ako to vyplýva z druhej strany rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX z 1. februára 2011 na výpočet dôchodku sa podľa §79a zákona o sociálnom poistení použil priemerný osobný mzdový bod 0,8865, z ktorého bol vypočítaný invalidný dôchodok navrhovateľa, pretože tento bol vyšší ako bola hodnota osobného mzdového bodu 0,7698. Ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok, k 13. decembru 2010 navrhovateľ získal 17 053 dní obdobia dôchodkového poistenia, čo na účely výpočtu starobného dôchodku je 46,7206 rokov dôchodkového poistenia. Rozhodujúce obdobie sa určilo v súlade s § 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení.

Podľa § 79a zákona o sociálnom poistení suma starobného dôchodku a predčasného starobného dôchodku poistenca, ktorý poberá alebo poberal invalidný dôchodok, sa nesmie určiť z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu, než z ktorého sa určila suma invalidného dôchodku.

Podľa § 112 ods. 1 písm. d/ zákona o sociálnom poistení dávka sa prizná alebo sa zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume, ako patrí, alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie, ak sa dodatočne istí, že sa dávka priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí.

Podľa § 112 ods. 3 zákona o sociálnom poistení dávka sa zníži, ak sa zistí, že sa dávka priznala vo vyššej sume, ako patrí.

Podľa § 112 ods. 4 zákona o sociálnom poistení výplata dávky sa zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

V predmetnej právnej veci nie je navrhovateľom rozporované rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X-I. zo dňa 16. júna 2014 vo veci čiastočného invalidného dôchodku, ktorý bolo týmto rozhodnutím zvýšený od 31. decembra 2007 na sumu 4 032 Sk mesačne. Suma čiastočného invalidného dôchodku sa znovu určila po dodatočnom zhodnotení preukázanej doby zamestnania od 4. februára 1968 do 31. decembra 1968, od 25. októbra 1969 do 12. januára 1971 a doby zamestnania a hrubého zárobku od 2. mája 1993 do 10. mája 1993 a správnom zhodnotení náhradných dôb v roku 1995.

V súlade s ustanovením § 112 ods. 1 zákona o sociálnom poistení sa suma čiastočného invalidného dôchodku určila ku dňu 31. decembra 2007, t.j. tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala v nižšej sume ako patrila.

Z obsahu súdneho spisu krajského súdu, súčasťou ktorého bol aj administratívny spis odporkyne sú preukázané odvolacie dôvody navrhovateľa, ktoré sa týkajú rozhodnutia, resp. rozhodnutí o znížení starobného dôchodku od 14. októbra 2011.

Odvolací súd v súvislosti s úpravou sumy starobného dôchodku považuje za potrebné zdôrazniť, že odporkyňa bola zo zákona povinná konať a rozhodnúť o úprave jednak čiastočného invalidného dôchodku, tak aj o úprave sumy starobného dôchodku. Tak, ako je to uvedené aj vyššie, právny nárok na starobný dôchodok vznikol dovŕšením 62 rokov veku získaním najmenej 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia. Ku dňu 31. decemner 2010 navrhovateľ získal 17 053 dní obdobia dôchodkového poistenia, čo na účely výpočtu starobného dôchodku je 46,7206 rokov. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne zdôvodnil postup pri výpočte samotnej sumy starobného dôchodku. S týmto odôvodnením sa odvolací súd stotožnil. Toto odôvodnenie korešponduje aj s odôvodnením rozhodnutí týkajúcich sa starobného dôchodku.

Pokiaľ navrhovateľ namietá nezákonnosť postupu pri výpočte zníženej sumy starobného dôchodku od

14. októbra 2011 je potrebné zdôrazniť, že postup odporkyne podľa § 79a zákona o sociálnom poistení bol súladný so zákonom. Z dikcie uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že suma starobného dôchodku poistenca, ako tomu je v danom prípade, ktorý poberá alebo poberal invalidný dôchodok (od 14. februára 1997), sa nesmie určiť z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu, než z ktorého sa určila suma invalidného dôchodku. Priemerný osobný mzdový bod zhodnotený novo preukázaných vymeriavacích základov bol 0,7070. Podľa § 63 ods. 4 písm. g/ zákona o sociálnom poistení sa k priemernému osobnému mzdovému bodu v hodnote nižšej ako 1, sa v roku 2010 pripočíta 20% rozdielu medzi hodnotou 1 a hodnotou priemerného osobného mzdového bodu.

Na výpočet starobného dôchodku bol použitý priemerný osobný mzdový bod v hodnote 0,7982 podľa § 79a zákona o sociálnom poistení, pretože je vyšší ako priemerný osobný mzdový bod 0,7656.

Za daného skutkového a právneho stavu veci nie je možný navrhovateľom navrhnutý stav, podľa ktorého by sa suma čiastočného invalidného dôchodku zvýšila po dodatočnom zhodnotení preukázanej doby zamestnania a správnom zhodnutí náhradných dôb a suma starobného dôchodku by zostala nezmenená, t.j. v pôvodnej výške.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodnutia odporkyne sú v súlade so zákonom o sociálnom poistení, a preto rozsudok krajského súdu podľa § 492 ods. 1, 2 S.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Podľa § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p. ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania.

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 492 ods. 1, 2 S.s.p. tak, že neúspešnému navrhovateľovi nepriznal náhradu trov tohto konania.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.